

Stjepan KOVAČEK

DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO HRŽENICA

O 130. OBLJETNICI RADA

*P*rigodnom je proslavom 21. srpnja 2002. godine obilježena 130. obljetnica DVD-a Hrženica, najstarijeg seoskog dobrovoljnog vatrogasnog društva u jugoistočnoj Europi. Pokrovitelj ove značajne vatrogasne manifestacije, pred oko 250 okupljenih vatrogasaca, bio je dr. Zvonimir Sabati, župan Varaždinske županije koji je na uporabu slavljenicima predao vatrogasno vozilo.

Hrženica je bila prvo selo u koje je, izvan nekadašnjih trgovišta i gradića, već 1872. godine prodrila vatrogasna ideja. To se može razumjeti jer su uzori bili vrlo blizu, nedaleki Varaždin osnovao je "Prvi hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor" 1864. godine, a Ludbreg, kao regionalno središte, imao je četvrto DVD u Hrvatskoj (1869.). Svi su oni imali dovoljan razlog za to zbog čestih požara nezaštićenih domaćinstava. U Ludbregu je primjerice godine 1864. izgorio sav sjeveroistočni dio mjesta, a izgorjeli su i objekti starog grada; ukupno 67 različitih zgrada.

Osnivanje ludbreškog vatrogasnog društva izazvalo je veliki interes i u gradskoj okolici jer su se u društvo učlanjivali i najaktivniji pojedinci iz okolnih sela. Članom DVD-a Ludbreg postao je i Konrad Klingspoegel, učitelj iz Hrženice. Poslije trogodišnjeg iskustva u ludbreškom vatrogasnom "zboru", učitelju Klingspoegelu su se u Hrženici oduševljeno pridružili Josip Kosir, Rok Kovač, Matija Čanaki i drugi s kojima osniva "zbor" u Hrženici, 1872. godine. U prvom su pozivu objavili: *Pristupiti toj novoj humanoj organizaciji mogu svi: zdravi, okretni, požrtvovni i bistri ljudi koji su voljni da se podvrgnu disciplini zbora i da djeluju na opću dobrobit kad se ukaže potreba.*

Prilično primitivnim sredstvima (kante, škafovi, krampovi, čaklje i sl.) služili su se hrzenički vatrogasci punih 20 godina, sve do nabave prve ručne štrcaljke. Početkom 20. stoljeća u centru mjesta sagrađena je i osmatračnica za motrenje cijelog sela što je posebnost na području šire regije.

Najteže je požare DVD Hrženica imalo na pragu 20. stoljeća, 1901. i 1906., kad je svojom operativnom postrojbom uspjelo lokalizirati nezapamćene požare i time spriječiti katastrofalne štete na slalom pokrivenim objektima seoskih kućanstava. I danas dio mjesta nosi lokalni naziv "Pustine".

Prvi svjetski rat ostavio je najdublji trag na članstvu i aktivnostima ovog vatrogasnog društva. Njegov je rad ponovno oživio tek 1933. godine. Poslije drugog svjetskog rata nabavljena je nova oprema (današnje kombi-vozilo kupljeno je 1975. godine). Godina 1970. posebno je značajna u povijesti društva radi suradnje s tadašnjom Radio-televizijom Zagreb jer je u selu snimljen dio popularnog humorišnog serijala "Mejaši" s prikazom starih seoskih običaja. Serija pod nazivom "Vatrogasci" prikazala je tadašnje prilike u DVD-u Hrženica.

Veliki zamah u bližoj povijesti društva počinje s izgradnjom postojećeg vatrogasnog doma u ranim osamdesetim godinama 20. stoljeća. U to su vrijeme ime mjesta uspješno promovirale natjecateljske desetine. Muška je desetina u Varaždinu osvojila prvo mjesto na najprestižnijem hrvatskom natjecanju vatrogasaca, "Memorijalu Mirko Kolaric".

1. Primopredaja vatrogasnog agregata Rossenbauer, 1968.

2. 130. obljetnica 2002. godine

NOVO VOZILO ZA NOVU GENERACIJU

Zastarjela oprema, složena tehnološka okolina te stroge zakonske smjernice umnogome slabe svaku dozu entuzijazma u današnjoj vatrogasnoj organizaciji, no najnovija događanja u ovome DVD-u navedena su svjetlijih dana. Ponajviše se to odnosi na brojnu mladež koja radi u okviru Društva. Osvajanje visokih plasmana na brojnim natjecanjima dovoljan je razlog optimizmu.

Interventna postrojba bilježi 4 požara godišnje u prosjeku pa prošlogodišnje složene intervencije upućuju na potrebu opremanja suvremenijom opremom. Ova proslava bila je prilika za nabavu novijeg vozila za Društvo. Sufinanciranjem od strane Vatrogasne zajednice Varaždinske županije, Općine Sveti Đurđ, VZO Sveti Đurđ i sponzora Društva, u Njemačkoj je kupljeno rabljeno kombinirano vatrogasno vozilo marke "Mercedes" za prijevoz osoba i opreme.

Ključeve vozila zapovjedniku Društva Stjepanu Novaku predao je glavni pokrovitelj proslave, župan Varaždinske županije. U prigodnom govoru istaknuo je tradiciju dobrovoljnog vatrogastva na području županije kao i razumijevanje županije za ovakav oblik dobrovoljnog i humanog rada.

Manifestaciju su uveličali i prof. Marijan Lazar, načelnik Općine Sveti Đurđ, mr. Teodor Fricki, predsjednik Hrvatske vatrogasne zajednice, Zvonko Biškup, predsjednik Vatrogasne zajednice Varaždinske županije, pripadnici 25 dobrovoljnih vatrogasnih društava s područja sjeverozapadne Hrvatske te mnogobrojni prijatelji DVD-a Hrženica.

Nakon subotnje svečane sjednice Skupštine, nedjeljni je program protekao u znaku programa ispred Vatrogasnog doma u Hrženici. Službenom programu za okupljene goste prethodio je blagoslov novog vozila i kipa sv. Florijana (postavljen na pročelju doma uoči proslave). Nakon referata o povijesnom razvoju Društva, predsjednik Društva Dragutin Hižak zahvalio je svima koji su u prošlosti, a posebno i uoči ove manifestacije pomagali rad Društva te izrazio sigurnost u daljnji kvalitetan rad mlade generacije.

Najstarijeg živućeg člana Društva, Jakoba Sabola (95 godina) velikim su pljeskom pozdravili svi okupljeni. Predsjednik Fricki predsjedniku Hižaku uručio je zlatnu plaketu Đure Deželića povodom visoke obljetnice osnutka Društva.

Odlikovanje za posebne zasluge u vatrogastvu, svojevrsnu nagradu za životno djelo u domeni dobrovoljnog vatrogastva, primio je Mirko Novak, dugogodišnji predsjednik Društva. Zlatne medalje primili su Zlatko Horvatić, Stjepan Horvatić, Josip Kristanović i Ivan Novak st., dok su zlatne plameni-

ce dodijeljene Ivanu Sabolu, Ivanu Stančinu i Zlatku Ratkajecu. Desetak članova primilo je ostala vatrogasna odličja, dok su posebno priznanje primile članice ženske desetine Društva koje već godina-ma osvajaju odlične plasmane na natjecanjima u ludbreškoj regiji.

Proslava u Hrženici dokazala je kako istinska karakterna crta osobnosti dobrovoljnih vatrogasaca i dalje ima posebno izražen značaj u manjim sredinama. Specifičnosti seoskih sredina, a prije svega homogenost pučanstva, zalog su očuvanju kvalitetnog rada u okviru naših dobrovoljnih vatrogasnih društava. To se posebno ogleda i danas kada polako zaboravljamo na ulogu DVD-ova u manjim sredinama. Činjenica je kako u nedostatku nekadašnjeg "društvenog elana" ovakva Društva često ostaju jedini pokretači društvenog života u svojim sredinama. Podrška od strane mještana Hrženice, kao i cijele regije, pokazala je što im njihovo DVD znači i nakon 130 godina. Nadajmo se da novonastali odnosi u hrvatskom vatrogastvu neće narušiti ugled i prosperitet ovakvog oblika humanog i dobrovoljnog rada u vatrogastvu, odnosno u zaštiti i spašavanju.

Tradicija hrvatskog dobrovoljnog vatrogastva iznimno je ukorijenjena u stanovništvu ludbreške Podravine. O tome svjedoče brojni pokazatelji, počevši s činjenicom kako je gornja hrvatska Podravina jedina regija na području Republike Hrvatske gdje na ovako malom prostoru uspješno djeluje 10-tak "stoljetnih" dobrovoljnih vatrogasnih društava.

Ova humanitarna dobrovoljna društva svojim su značajem i radom u prošlosti uvelike utjecala na razvoj pojedinih naselja. Stoga vjerujemo kako će pokrenuti projekt istraživanja povijesti vatrogastva ludbreške regije dati zasluženno mjesto ulozi vatrogasnih organizacija u povijesnom razvoju gornje hrvatske Podravine.